

กฎหมายอาญา (ม.๕๙-๑๐๖)

เอกสารชุดที่ ๔

อาจารย์รวินท์ ชัยภักดิ์

บรรยายเนติบัณฑิต สมัยที่ ๓/๙

— ୧୬ —

การใช้โดยการโฆษณาหรือประกาศ

■ หลักเกณฑ์ตามมาตรา ๘๕

- ๑. เป็นการก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดตามความหมายของมาตรา ๘๔
วรรคแรก
- ๒. การก่อตั้งกล่าว กระทำการโดยการโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคล
ทั่วไป
- ๓. ความผิดที่ก่อให้เกิดการตั้งกล่าว มีกำหนดโทษไม่ต่ำกว่า ๖ เดือน

๑. เป็นการก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดตามความหมายของ มาตรา ๘๔ วรรคแรก

- หากมีการก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดแล้ว แม้ว่าจะไม่เข้าตามลักษณะของมาตรา ๘๕ เช่น ความผิดที่เกิดให้กระทำความผิดอัตราโทษต่ำกว่า ๖ เดือน ก็ถือว่าเป็นการก่อตามมาตรา ๘๔
- ข้อสังเกต มาตรา ๘๕ คือเหตุฉกรรจ์ของมาตรา ๘๔

๒. การก่อตั้งกล่าว กระทำการโดยการโฆษณาหรือประกาศ แก่บุคคลทั่วไป

- การโฆษณาหรือประกาศ อาจจะทำโดยติดประกาศไว้ในที่สาธารณะ ปลูกระดมในที่สาธารณะ หรือพิมพ์เป็นใบปลิวและเดินแจกทั่วไป
- บุคคลทั่วไป ต้องไม่จำกัดเฉพาะคนใดคนหนึ่งเท่านั้น หากแดงพิมพ์ใบปลิวยุงให้ดำซ่าขาว เช่นนี้ถือเป็นการใช้ตามมาตรา ๘๔

๓. ความผิดที่ก่อให้เกิดกระทำความผิดดังกล่าว มีกำหนดโทษไม่ต่ำกว่า

๖ เดือน

■ หมายถึง อัตราโทษขั้นสูงที่กฎหมายกำหนดไว้ในความผิดที่โฆษณาหรือประกาศให้กระทำ

ความแตกต่างระหว่างมาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๕

- มาตรา ๘๔ เพียงแต่ใช้เท่านั้น ผู้ใช้ระวางโทษหนึ่งในสาม
- แต่การใช้โดยการโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด ที่มีกำหนดโทษ (ขั้นสูง) ไม่ต่ำกว่าหกเดือน ตามมาตรา ๘๕ นั้น เพียงแต่โฆษณาหรือประกาศเท่านั้น ผู้กระทำความผิดโทษกึ่งหนึ่ง เพราะเป็นการกระทำที่อุกอาจ
- แต่ถ้าผู้ถูกใช้กระทำความผิด ผู้ใช้ตามมาตรา ๘๔ และผู้โฆษณาตามมาตรา ๘๕ รับโทษเสมือนเป็นตัวการเช่นเดียวกัน

มาตรา ๘๔ วรรคสาม บางกรณี เพิ่มโทษที่จะลงกับผู้ใช้ กึ่งหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับผู้นั้น

- กรณีผู้ถูกใช้ที่กระทำความผิดเป็นบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี ผู้พิการ
ผู้ทพพสภาพ ลูกจ้าง หรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้ใช้ ผู้ที่มีฐานะยากจน
หรือผู้ต้องพึ่งพาผู้ใช้เพราะเหตุป่วยเจ็บหรือไม่ว่าทางใด
- เพิ่มโทษที่จะลงกับผู้ใช้กึ่งหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับผู้นั้น

มาตรา ๘๔ วรรคสาม บางกรณี เพิ่มโทษที่จะลงกับผู้ใช้ กึ่งหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับผู้นั้น

- **ต.อ.** แต่งปลุกระดมให้บุคคลทั่วไป ทำลายทรัพย์สินของชาว ดำอายุ ๑๓ ปี ซึ่งอยู่ในกลุ่มบุคคลทั่วไป ได้ฟังการปลุกระดมจึงไปทำตามที่แต่งปลุกระดม
- เช่นนี้ หากแดง**เล็งเห็น**ได้ว่ากลุ่มบุคคลทั่วไปที่ตนไปปลุกระดมนั้นมีแต่เด็กวัยรุ่นรวมอยู่ด้วยแทบทั้งหมด ดังนี้ หากศาลลงโทษจำคุกแดง ๓ ปี ตามมาตรา ๓๕๘ ประกอบมาตรา ๘๕ **วรรคสอง** ก็จะต้องเพิ่มโทษที่จะลงแก่แดงกึ่งหนึ่ง เป็นจำคุกสี่ปีหกเดือน ตามมาตรา ๘๔ **วรรคสาม**

ผู้สนับสนุน

■ หลักเกณฑ์

- ๑. จะต้องมีการกระทำความผิดโดยเจตนาเกิดขึ้น (โดยผู้ลงมือ)
- ๒. กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่น (ผู้ลงมือ) กระทำความผิดที่ได้เกิดขึ้นนั้น
- ๓. โดยเจตนาช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่น (ผู้อื่นคือผู้ลงมือกระทำความผิด) กระทำความผิดที่ได้เกิดขึ้นนั้น
- (ต่อ)

หลักเกณฑ์ของผู้สนับสนุน

- ๔. ก่อนหรือขณะกระทำความผิด
- ๕. ไม่ว่าผู้กระทำความผิดนั้น (ผู้ลงมือ) จะได้รับรู้หรือมิได้รับรู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม
- ๖. ผู้ลงมือต้องได้รับประโยชน์ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมจากการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้น

๑. จะต้องมีการกระทำความผิดโดยเจตนาเกิดขึ้น

- จะต้องมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นโดยผู้ลงมือ (ฎ.๒๘๐๐/๒๕๐๐, ฎ.๓/๐๘๖/๒๕๕๙) และต้องเป็นการกระทำความผิดของผู้ลงมือโดยเจตนาเท่านั้น (ฎ.๑๓๓๓/๒๕๓๔)

๒. กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด

- **ต.อ.** ลูกจ้างนัดแนะให้คนร้ายมาลักทรัพย์นายจ้าง โดยเปิดหน้าต่าง บ้านของนายจ้างทิ้งไว้ให้คนร้ายเข้ามาทางหน้าต่างนั้น คนร้ายมาตามนัดแต่เข้ามาทางประตู ลูกจ้างก็เป็นผู้สนับสนุนในการลักทรัพย์อยู่นั่นเอง
- เพราะ **คนร้ายมาตามนัด** แม้ว่าจะไม่ได้เข้าทางหน้าต่างแต่ไปเข้าทางประตูก็ตาม เพราะการนัดหมายและคนร้ายก็มาตามนัด ถือว่าเป็นการ **ช่วยเหลือ**ให้คนร้ายกระทำความผิดนั่นเอง ซึ่งคนร้ายก็ได้รับประโยชน์จากการช่วยเหลือด้วย เพราะคนร้ายมาตามนัด (ต่อ)

๒. กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด

- แต่ถ้าลูกจ้างเปิดหน้าต่างไว้ หวังจะให้คนร้ายเข้ามาลักทรัพย์นายจ้าง ทางหน้าต่าง โดยไม่ได้นัดหมายกับคนร้าย ถ้าคนร้ายเข้าทางหน้าต่างลูกจ้างก็เป็นผู้สนับสนุน แม้คนร้ายจะเข้าใจว่าเป็นหน้าต่างที่เจ้าของบ้านลืมปิดทิ้งไว้ เพราะว่าผู้ลงมือไม่จำเป็นจะต้องรู้ถึงการช่วยเหลือนั้น ผู้ที่ช่วยเหลือก็เป็นผู้สนับสนุน (ต่อ)

๒. กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด

- แต่ถ้าลูกจ้างไม่ได้นัดหมายกับคนร้าย แต่เปิดหน้าต่างบ้านของ นายจ้างทิ้งไว้ หวังจะให้คนร้ายเข้ามาทางหน้าต่าง แต่คนร้ายกลับไป เข้ามาทางประตูบ้านที่นายจ้างลืมปิดทิ้งไว้ อย่างนี้ลูกจ้างก็ไม่ใช่ว่าผู้สนับสนุน เพราะคนร้ายไม่ได้รับประโยชน์จากการช่วยเหลือของลูกจ้าง
- ข้อสังเกต จะเป็นผู้สนับสนุนได้ ผู้ลงมือต้องได้รับประโยชน์ ประโยชน์ นั้นอาจจะเป็นประโยชน์โดยตรงหรือทางอ้อมก็ได้

๒. กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด

- การช่วยเหลือให้ความสะดวกนั้น อาจจะทำเป็นทอดๆ ก็ได้ ตามหลักที่ว่า ผู้สนับสนุนของผู้สนับสนุน ก็คือ ผู้สนับสนุนของผู้ลงมือ

๒. กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด

- การใช้ความช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกอาจจะกระทำโดยการใช้ คำพูดก็ได้ เช่น ฎ.๓๘๒/๒๕๑๒ จำเลยที่ ๓ ได้วิ่งมาและพูดคุยยั้งให้ จำเลยที่ ๑ (ผู้ลงมือ) พ้นผู้ตายให้ตาย หลังจากจำเลยที่ ๑ ลงมือทำร้ายผู้ตายไปได้แล้ว ๑ แผล เห็นได้ว่าจำเลยที่ ๓ มิได้เป็นผู้ก่อให้จำเลย ที่ ๑ กระทำผิด เพราะจำเลยที่ ๑ ได้เริ่มลงมือกระทำความผิดไปก่อน แล้ว คำยุยงของจำเลยที่ ๓ จึงเป็นเพียงสนับสนุนเร้าใจให้จำเลยที่ ๑ มุ่งทำร้ายต่อผู้ตายให้ถึงตายหนักแน่นยิ่งขึ้นเท่านั้น การกระทำของ จำเลยที่ ๓ จึงเป็นการสนับสนุนให้จำเลยที่ ๑ กระทำความผิดตาม มาตรา ๘๕

๓. โดยเจตนาช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการ
ที่ผู้อื่นกระทำความผิดที่ได้เกิดขึ้นนั้น

- เจตนา นั้น อาจจะเป็นเจตนาประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลก็ได้
(ฎ.๑๓๓๓/๒๕๓๔)

๓. โดยเจตนาช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการ ที่ผู้อื่นกระทำความผิดที่ได้เกิดขึ้นนั้น

- ฎ. ๑๓๓๓/๒๕๓๔ ขณะที่ ย. ยิงผู้ตายนั้นจำเลยที่ ๑ ไม่ได้รู้เห็นเป็นใจด้วย
จำเลยที่ ๑ จะมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนให้ ย. ฆ่าผู้ตายนั้น ข้อเท็จจริงต้องฟัง
ได้ว่า จำเลยที่ ๑ รู้มาก่อนแล้วว่า ย. ให้จำเลยที่ ๑ ขับรถพาไปหาผู้ตายเพื่อฆ่า
ผู้ตาย เมื่อจำเลยที่ ๑ ไม่รู้ข้อเท็จจริงดังกล่าวมาก่อน การที่ ย. ยิงผู้ตายนัดแรก
ขณะที่นั่งซ้อนท้ายรถที่จำเลยที่ ๑ ขับมาแล้วลงจากรถตรงไปยังผู้ตายซ้ำ อันเป็น
การกระทำต่อเนื่องกัน แม้จำเลยที่ ๑ จะมิได้ขับรถหลบหนีไปจากที่เกิดเหตุ
แต่ขับรถวกกลับมารับ ย. ตามเสียงตะโกนเรียกของ ย. และพาหลบหนีไป ก็มีใช้
เป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่ ย. ฆ่าผู้ตาย

๓. โดยเจตนาช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการ ที่ผู้อื่นกระทำความผิดที่ได้เกิดขึ้นนั้น

- ข้อสังเกต ต้องเป็นการช่วยเหลือ ก่อนหรือขณะที่ผู้ลงมือกระทำความผิด มิใช่
หลังจากผู้ลงมือกระทำความผิด ซึ่งอาจเป็นความผิดตามมาตรา ๑๘๙ ซึ่งโจทก์
ไม่ได้ฟ้องความผิดฐานนี้มาด้วย

๓. โดยเจตนาช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการ ที่ผู้อื่นกระทำความผิดที่ได้เกิดขึ้นนั้น

- ต.อ. ดำต้องการฆ่าขาวเวลาเที่ยงตรง เหลืองให้ดำยืมปืนไปใช้ฆ่าขาว ก่อนเวลาเที่ยงตรง ดำเห็นขาวเดินมา ดำจึงหยิบปืนมาเช็ดถูทำความสะอาด ปืนลั่นถูกขาวตาย ดำผิดมาตรา ๒๙๑ ต่อขาว โดยเหลืองจะเป็นผู้สนับสนุนในความผิดตามมาตรา ๒๙๑ ไม่ได้
- ข้อสังเกต การสนับสนุนนั้น ผู้ลงมือจะต้องกระทำความผิดโดยเจตนา

๔. ก่อนหรือขณะกระทำความผิด

- การช่วยเหลือก่อนการกระทำความผิด

- ฎ.๓/๘๙๔/๒๕๕๙ จำเลยที่ ๑ ร่วมกันวางแผนประสานงานหาคนมาร่วมปล้นทรัพย์โดยมีส่วนรู้เห็นมาตั้งแต่ต้น ตลอดจนพาพวกไปดูตลาดเลาบ้านผู้เสียหาย ทั้งสองและตามไปรับส่วนแบ่งใกล้กับที่เกิดเหตุ ซึ่งแม้จำเลยที่ ๑ จะมีได้เข้าไปร่วมปล้นทรัพย์โดยตรง แต่พฤติการณ์ของจำเลยที่ ๑ เป็นการช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกแก่คนร้าย “ก่อน” การกระทำความผิด เข้าองค์ประกอบเป็นผู้สนับสนุนตามมาตรา ๘๖

๔. ก่อนหรือขณะกระทำความผิด

- การช่วยเหลือ**ขณะ**การกระทำความผิด
- หากจำเลยอยู่ในที่เกิดเหตุขณะที่ผู้ลงมือกระทำความผิด จำเลย**ห้ามมิให้บุคคลอื่นเข้าช่วยผู้เสียหาย** การอยู่ในที่เกิดเหตุในลักษณะดังกล่าว ไม่ใช่เป็นตัวการร่วมในการกระทำความผิด จึงไม่เป็นตัวการ แต่เป็นการช่วยเหลือผู้ลงมือในขณะที่ยังกระทำความผิด จึงเป็นเพียง**ผู้สนับสนุน** (ฎ.๒๒๔๑/๒๕๓๒, ๒๘๓๖/๒๕๕๖, ๓๒๕/๒๕๖๒)

๔. ก่อนหรือขณะกระทำความผิด

- ฎ.๒๒๔๑/๒๕๓๒ จำเลยที่ ๑ กับผู้ตายเคยมีเรื่องทะเลาะวิวาทกันมาก่อนวันเกิดเหตุจำเลยทั้งสองพบกับผู้ตายและ ว. โดย บังเอิญ จำเลยที่ ๑ ใช้ ท่อนไม้ไล่ตีผู้ตาย จำเลยที่ ๒ ไม่เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ตายไม่ได้ร่วมไล่ตีด้วย แต่เมื่อ ว. หยิบไม้จะไปช่วยผู้ตาย จำเลยที่ ๒ หยิบไม้คานมาถือ และห้ามไม่ให้ ว. ไปช่วยผู้ตาย จึงเป็นการให้ความช่วยเหลือและให้ความสะดวกแก่จำเลยที่ ๑ ในการกระทำความผิด จำเลยที่ ๒ หามีเจตนาร่วมกระทำความผิดด้วยไม่ เมื่อผู้ตายถูกจำเลยที่ ๑ ตีตาย จำเลยที่ ๒ มีความผิดตามมาตรา ๒๘๘ ประกอบมาตรา ๘๖

๔. ก่อนหรือขณะกระทำความผิด

- ฎ.๓๒๕/๒๕๖๒ จำเลยที่ ๒ เพียงแต่ใช้อาวุธมีดแกว่งมิให้บุคคลอื่นเข้าช่วยเหลือผู้เสียหาย โดยไม่ได้เข้าร่วมทำร้ายผู้เสียหายเอง ถือไม่ได้ว่ามีเจตนาเป็นตัวการร่วมกับจำเลยที่ ๑ ในการกระทำความผิดฐานพยายามฆ่าผู้เสียหาย แต่เป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่จำเลยที่ ๑ ขณะกระทำความผิด การกระทำของจำเลยที่ ๒ จึงเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่น

๔. ก่อนหรือขณะกระทำความผิด

- เห็นเหตุการณ์แต่ไม่ห้ามปรามไม่เป็นผู้สนับสนุน

- ฎ.๕๑๕๓/๒๕๕๘ จำเลยที่ ๑ กับพวกนั่งดื่มสุรากันอยู่บริเวณกระท่อมที่เกิดเหตุ อยู่ก่อนที่พวกของจำเลยที่ ๑ จะพาโจทก์ร่วมมายังกระท่อมที่เกิดเหตุ และ **ไม่ปรากฏ**ว่าจำเลยที่ ๑ ทราบมาก่อนว่าพวกของจำเลยที่ ๑ จะพาโจทก์ร่วมมา ช่มชู้นกระทำชำเรา อีกทั้งไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใดที่ชี้ให้เห็นได้ว่าจำเลยที่ ๑ มีพฤติการณ์ที่จะ**เข้าไปมีส่วน**ในการกระทำความผิดด้วย นอกจากนี้ทั้งก่อนและ ขณะที่จำเลยที่ ๒ กับพวกช่มชู้นกระทำชำเราโจทก์ร่วม แม้จำเลยที่ ๑ อยู่ใกล้กับ กระท่อมที่เกิดเหตุและเห็นเหตุการณ์ ก็**ไม่ปรากฏ**ว่าจำเลยที่ ๑ พุดหรือกระทำการใดอันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่จำเลยที่ ๒ กับพวกในการ ช่มชู้นกระทำชำเราโจทก์ร่วม (ต่อ)

๔. ก่อนหรือขณะกระทำความผิด

- (ต่อ) การที่จำเลยที่ ๑ เห็นเหตุการณืที่เกิดขึ้นจากการกระทำของพวกจำเลยที่ ๑ แต่ไม่เข้าไปห้ามปรามหรือขัดขวางเพื่อบริให้โจทก์ร่วมถูกข่มขืนกระทำชำเรา กรณีดังกล่าวก็ยังไม่ถือว่าจำเลยที่ ๑ ช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่จำเลยที่ ๒ กับพวกข่มขืนกระทำชำเราโจทก์ร่วม จึงไม่เป็นความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน

๔. ก่อนหรือขณะกระทำความผิด

- ช่วยเหลือเมื่อการกระทำความผิดของผู้ลงมือสำเร็จไปแล้ว ไม่เป็นผู้สนับสนุน
- ฎ.๒๐๖๘๘/๒๕๕๖ ความผิดฐานชิงทรัพย์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ สำเร็จขาดตอนแล้ว แม้จำเลยที่ ๓ พาผู้เสียหายออกไปจากที่เกิดเหตุ หลักจากที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ได้เงินและโทรศัพท์ของผู้เสียหายไปแล้วจะถือว่าจำเลยที่ ๓ ช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ก่อนหรือขณะกระทำความผิดหาได้ไม่ ถือไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๓ เป็นผู้สนับสนุน

มาตรา ๘๓

- ขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ใช้ (มาตรา ๘๔) ผู้โฆษณา (มาตรา ๘๕) ผู้สนับสนุน (มาตรา ๘๖) ในกรณีที่ผู้ลงมือกระทำไปเกินขอบเขต (มาตรา ๘๓ วรรคแรก)
- หลักจากมาตรา ๘๓ วรรคแรก คือ ผู้ใช้ ผู้โฆษณา หรือผู้สนับสนุน รับผิดชอบเท่าที่อยู่ในขอบเขต

มาตรา ๘๓

- ต.อ. แดงใช้ใช้ดำไปลักทรัพย์ในบ้านของขาว ดำลักทรัพย์แล้วยังข่มขืนคนใช้ของขาวด้วย การข่มขืนถือว่าเป็นการกระทำความ**เกินขอบเขตของการใช้**ของแดง แดงจึงไม่ต้องรับผิด แต่รับผิดเพียงลักทรัพย์ (ฎ.๑๙๑๙/๒๕๑๔)

มาตรา ๘๓

- **ต.อ.** ผู้สนับสนุนให้ผู้ลงมือทำร้ายร่างกายผู้เสียหาย (มาตรา ๒๙๕) แต่ผู้ลงมือไปฆ่าผู้เสียหาย (แต่ผู้เสียหายไม่ตาย) **ได้รับอันตรายสาหัส**
- เช่นนี้ (๑) ผู้ลงมือผิดมาตรา ๒๘๘, ๘๐
- (๒) ผู้สนับสนุนผิด มาตรา ๒๙๓ (๘) (ทุพพลภาพเกินกว่ายี่สิบวันฯ) ประกอบ มาตรา ๘๖ (ฎ.๘๓๕๖/๒๕๕๔)
- (๓) ถ้าผู้ถูกใช้ (ผู้ลงมือ) กระทำโดยสำคัญผิดในตัวบุคคล หรือกระทำโดยพลาด ถือว่า**อยู่ในขอบเขต**

มาตรา ๘๓

- ต.อ. กรณีใช้ให้ไปทำร้ายร่างกาย แต่ผู้ถูกใช้ (ผู้ลงมือ) เปลี่ยนเจตนาไปฆ่าผู้เสียหาย ถึงแก่ความตาย ซึ่งผู้ถูกใช้ผิดมาตรา ๒๘๘ ผู้ใช้ผิดมาตรา ๒๙๐

มาตรา ๘๓

- ฎ.๔๙๔๑/๒๕๒๘ (ป) จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ โกรธแค้น ว. และ บ. ผู้ตาย จึงมาเล่าเรื่องและขอให้จำเลยที่ ๓ กับพวกไปช่วยสังสอนให้หน้อย ซึ่งหมายถึงการทำร้ายให้เจ็บตัวเพียงเพื่อสังสอนเท่านั้นหาได้มีเจตนามุ่งหมายถึงกับจะฆ่าให้ตายไม่ ทั้งนี้โดยจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ก็ร่วมไปยังที่เกิดเหตุกับจำเลยที่ ๓ กับพวกด้วย เพื่อชี้ตัวให้ดูว่าใครคือ ว. และ บ. การที่จำเลยที่ ๓ กระทำรุนแรง ถึงขั้นเจตนาฆ่าโดยใช้มีดแทง บ. ผู้ตายถึงแก่ความตาย ย่อมเป็นการเกินเลยไปจากขอบเขตที่ใช้ของจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ต้องรับผิดชอบอาญาเพียงสำหรับความผิดเท่าที่อยู่ในขอบเขตที่ใช้ตามมาตรา ๘๓ แต่เมื่อการทำร้าย บ. ผู้ตาย เกิดผลรุนแรงถึงตายดังกล่าวจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ย่อมต้องรับผิดชอบฐานทำร้ายร่างกายเป็นเหตุให้คนตายตามมาตรา ๒๙๐ เพราะการตาย เป็นผลธรรมดาอันย่อมเกิดขึ้นได้จากการทำร้ายตามที่จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ได้ใช้จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ จึงมีความผิดตามมาตรา ๒๙๐, ๘๔ ประกอบด้วยมาตรา ๘๓/วรรคสอง

มาตรา ๘๓

- **หมายเหตุ** เนื่องจากเป็นฎีกาประชุมใหญ่ จึงมีฎีกาอื่น ๆ อีกมากตัดสินตามแนวบรรทัดฐานของฎีกานี้ โดยเฉพาะได้นำบรรทัดฐานนี้ไปปรับกับกรณีตัวการตามมาตรา ๘๓ ด้วย
- **ข้อสังเกต** ตัวบทในมาตรา ๘๓ ไม่ได้รวมถึงกรณีตัวการ ขอให้ดูรายละเอียดของฎีกานี้ได้จากหนังสือ “ฎีกา ๑๐๐ ปี” (กฎหมายอาญา) เล่ม ๔ รวบรวมโดยท่านอาจารย์ประภาศน์ อวยชัย (หน้า ๔๙๑๕-๔๙๔๐)

มาตรา ๘๓

- ถ้าผู้ลงมือกระทำเกินขอบเขต โดยหลักแล้ว ผู้ใช้ ผู้โฆษณา ผู้สนับสนุน รับผิดเท่าที่อยู่ในขอบเขต **เว้นแต่จะเล็งเห็นได้**
- **ต.อ.** (ข้อเท็จจริงจาก ฎ.๖๒๖๕/๒๕๕๕) แต่งใช้ดำ ยิงรถบรรทุกของขาว ในขณะที่ขาวขับรถบรรทุกอยู่ โดยประสงค์เพียงให้รถบรรทุกของขาวได้รับความเสียหายเท่านั้น (ไม่ได้ประสงค์ให้ผู้ใดถึงแก่ความตาย) ดำทำตามที่ได้แต่งใช้กระสุนไม่ถูกขาว แต่ถูกบริเวณหน้ารถเสียหาย
- ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ดำ (ผู้ถูกใช้ หรือผู้ลงมือ) ผิดฐานพยายามฆ่าขาว ตามมาตรา ๒๘๘ ประกอบมาตรา ๘๐ เพราะมีเจตนาฆ่าโดยเล็งเห็นผล (ต่อ)

มาตรา ๘๓

- (ต่อ) แต่งเป็นผู้ใช้ในความผิดฐานพยายามฆ่าขาวตามมาตรา ๒๘๘ ประกอบมาตรา ๘๐, ๘๔ และ ๘๓ วรรคแรก เพราะการที่แต่งใช้ดำรงรถบรรทุกของขาวดังกล่าว พฤติการณ์ที่แต่งอาจสังเกตเห็นได้ว่า อาจเกิดการกระทำความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นโดยดำได้

มาตรา ๘๓

- ฎ.๑๓๙๐๘/๒๕๕๕ จำเลยที่ ๒ ชัดแย้งกับผู้เสียหาย จำเลยที่ ๒ มอบอาวุธปืน และบอกให้จำเลยที่ ๑ สั่งสอนผู้เสียหาย การ**มอบอาวุธปืนมีกระสุนปืนหลายนัด**ให้จำเลยที่ ๑ แสดงให้เห็นเจตนาของจำเลยที่ ๒ ว่าให้จำเลยที่ ๑ **สั่งสอน**ผู้เสียหายโดยใช้ปืนยิงและ**ยอมเล็งเห็นได้ว่า**หากผู้เสียหายไม่ตายก็ยอมได้รับบาดเจ็บจากบาดแผลกระสุนปืน จึงเป็นการก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำผิดโดยเจตนาตาม มาตรา ๕๙ วรรคสอง เมื่อจำเลยที่ ๑ ใช้อาวุธปืนยิงผู้เสียหายจึงเป็นการกระทำตามที่จำเลยที่ ๒ ใช้ให้จำเลยที่ ๑ **ฆ่าผู้เสียหายโดยไตร่ตรองไว้ก่อนแล้ว** เมื่อผู้เสียหายไม่ถึงแก่ความตาย จำเลยที่ ๒ จึงมีความผิดฐานเป็นผู้ใช้และรับโทษเสมือนตัวการร่วมกับจำเลยที่ ๑ ตามมาตรา ๒๘๙ (๔), ๘๐ ประกอบมาตรา ๘๔ วรรคสอง (ต่อ)

มาตรา ๘๓

- (ต่อ) และเมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า จำเลยที่ ๒ ไม่เคยรู้จัก ไม่มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ตาย (คนอีกคนหนึ่ง) ก่อนเกิดเหตุจำเลยที่ ๒ บอกให้จำเลยที่ ๑ **ไปสั่งสอนผู้เสียหายให้เข็ดหลาบ** โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๒ ทราบเหตุการณ์ที่ผู้เสียหายนัดหมายผู้ตายมารับเพื่อเดินทางกลับบ้าน ทั้งจำเลยที่ ๒ ไม่ได้ติดตามผู้เสียหายและผู้ตายไป ตามพฤติการณ์จำเลยที่ ๒ **ไม่อาจคาดหมาย**ว่าจำเลยที่ ๑ จะใช้อาวุธปืนยิงผู้ตายด้วย การที่จำเลยที่ ๑ ยิงผู้ตายถึงแก่ความตายเป็นการกระทำ **เกินขอบเขตที่ใช้** จึงฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๒ มีเจตนาก่อให้จำเลยที่ ๑ ฆ่าผู้ตาย

มาตรา ๘๓

- **มาตรา ๘๓ วรรคสอง** ในกรณีที่ผู้ลงมือจะต้องรับผิดชอบทางอาญามีกำหนดโทษสูงขึ้น เพราะอาคัยผลที่เกิดจากการกระทำความผิด ผู้ใช้ ผู้โฆษณา หรือผู้สนับสนุน ก็จะต้องรับผิดชอบตามความผิดที่มีกำหนดโทษสูงขึ้นนั้นด้วย
- **หมายถึง กรณีผลฉกรรจ์**

มาตรา ๘๓/ วรรคสอง

- **ต.อ.** แต่งใช้ให้ดำไปดักทำร้ายขาว ดำพบขาวก็ชักหน้าขาว ขาวถูกชัก**ตาบวม** ต่อมา**ตาบอด** ดำผู้ลงมือผิดมาตรา ๒๙๘ แต่งก็ผิดมาตรา ๒๙๘, ๘๔ (ฎ.๓๑๓/ ๒๕๒๙)

มาตรา ๘๓/วรรคสอง

- ต.อ. ใช้ให้ไปปล้นทรัพย์ ผู้ถูกใช้ลงมือปล้นทรัพย์ การปล้นทรัพย์นั้นเป็นเหตุให้ผู้ถูกปล้นถึงแก่ความตาย ผู้ถูกใช้ผิดมาตรา ๓๔๐ วรรคท้าย ผู้ใช้ก็ผิดมาตรา ๓๔๐ วรรคท้าย, ๘๔ ด้วย โดยผลของมาตรา ๘๓/วรรคสอง (ฎ.๑๔๕๙/๒๕๓๒)

มาตรา ๘๓/ วรรคสอง

- อีกประเด็นหนึ่งของมาตรา ๘๓/ วรรคสอง กรณีผู้ลงมือกระทำความผิด จะต้องรับโทษหนักขึ้น เมื่อผู้ลงมือต้องรู้ข้อเท็จจริงนั้น ผู้ใช้ ผู้โฆษณา หรือผู้สนับสนุนจะต้องรับผิดชอบกำหนดโทษหนักขึ้น ผู้ใช้ ผู้โฆษณา หรือผู้สนับสนุน จะต้องรู้ข้อเท็จจริงนั้นด้วย
- หมายถึง กรณีเหตุฉกรรจ์

มาตรา ๘๓/วรรคสอง

- ต.อ. แดงใช้ให้ดำ ไปฆ่าขาว แดงไม่รู้^๑ว่าขาวเป็นเจ้านักงานซึ่งกระทำตามหน้าที่ แต่ดำรู้^๒ ดำก็ผิดมาตรา ๒๘๙ (๔) และ (๒) แต่แดงไม่รู้^๑ว่าคนที่ตายคือขาว เป็นเจ้านักงานที่กระทำตามหน้าที่ แดงผิดเพียงมาตรา ๒๘๙ (๔) ประกอบมาตรา ๘๔ แต่ไม่ผิดมาตรา ๒๘๙ (๒)
- แดงจะผิดมาตรา ๒๘๙ (๔) และ (๒) ประกอบมาตรา ๘๔ ก็ต่อเมื่อแดงรู้^๑

การขัดขวางของผู้ใช้ ผู้โฆษณาหรือประกาศ หรือ ผู้สนับสนุน มาตรา ๘๘

- หลักการตามมาตรา ๘๘ แยกพิจารณาได้ดังนี้
- ๑. ความผิดที่ใช้ โฆษณาหรือประกาศ หรือสนับสนุนให้กระทำได้กระทำถึงขั้น
ลงมือกระทำความผิด
- ๒. ผู้ใช้ ผู้โฆษณา หรือประกาศ หรือผู้สนับสนุนขัดขวาง
- ๓. การขัดขวางเป็นเหตุให้ผู้กระทำ (ผู้ลงมือ) ได้กระทำไปไม่ตลอด หรือกระทำ
ไปตลอดแล้ว แต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล

ผู้ใช้ขัดขวาง

- ต.อ. แต่งใช้ดำวันที่ ๑ ให้ดำไปฆ่าขาววันที่ ๒
- วันที่ ๑ แต่งเป็นผู้ใช้ ต้องระวางโทษหนึ่งในสามของมาตรา ๒๘๙ (๔)
- วันที่ ๒ ดำเลี้ยงปืนจ้องจะยิงขาว วินาทีที่ดำเลี้ยงปืนจ้องจะยิงขาว ดำผิดฐานพยายามฆ่าขาว ตามมาตรา ๒๘๙ (๔), ๘๐ วินาทีนั้น ดำระวางโทษสองในสามของมาตรา ๒๘๙ (๔) แล้ว แต่งก็ระวางโทษสองในสามของมาตรา ๒๘๙ (๔) ในฐานะที่เป็นผู้ใช้ตามมาตรา ๘๔ โดยรับโทษเสมือนเป็นตัวการ เช่นเดียวกับผู้ลงมือตามมาตรา ๘๔ วรรคสาม
- (ต่อ)

ผู้ใช้ขัดขวาง

- หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ขณะที่ดำเลี้ยงป็นจึงจะยิงขาว **แดงผู้ใช้** **สำนักผิด** สงสารขาว แแดงวิ่งเข้ามายังที่เกิดเหตุ ปิดปืนทิ้งปืนตกน้ำ อย่างนี้เรียกว่า **แดงผู้ใช้ขัดขวาง**ไม่ให้การกระทำของดำที่กระทำไปไม่ตลอดนั้นได้กระทำไปตลอด ตามมาตรา ๘๘ แแดงจึงได้รับผลดีตามมาตรา ๘๘ ซึ่งบัญญัติว่า ให้ผู้ใช้รับผิดเพียงที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๔ วรรคสอง กล่าวคือรับโทษเพียงหนึ่งในสามของมาตรา ๒๘๙ (๔) ดุจเดียวกับความผิดที่ใช้那儿ยังมีได้กระทำลง

ผู้สนับสนุนขัดขวาง

- **ต.อ.** (ข้อเท็จจริงต่อเนื่องจาก ต.อ. ก่อนหน้านี้) ถ้าผู้ขัดขวางคือเหลือง เหลืองคือผู้ที่ให้คำยืมปิ่นในการยืมขาว ขณะที่คำเอาปิ่นของเหลืองเลืงจ้องจะยืมขาว เหลืองวิ่งเข้ามาในที่เกิดเหตุปดปิ่นทั้ง ปิ่นตกน้ำ **ผู้สนับสนุนขัดขวาง**ไม่ต้องรับโทษในความผิดฐานพยายามฆ่า

ผู้ประกาศข่าว

- ผู้ประกาศข่าวรับโทษเพียงเท่าที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๕ วรรคแรก (ระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น)
- เช่น รับโทษเพียงกึ่งหนึ่งของมาตรา ๒๘๙ (๔)

เหตุส่วนตัว เหตุลักษณะคดี มาตรา ๘๙

- คำถาม นางดำกริยาลักทรัพย์นายแดงสามี เป็นเหตุส่วนตัวหรือเหตุลักษณะคดี
- คำตอบ เมื่อนางดำกริยากระทำคนเดียว นางดำก็มีความผิดแต่ได้รับยกเว้นโทษตามมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง ไม่ต้องไปพิจารณาว่าเป็นเหตุส่วนตัวหรือเหตุลักษณะคดี
- แต่หากมีนายขาวร่วม**ดูต้นทาง**ให้ นางดำผิดมาตรา ๓๓๕ (๗), ๘๓ นายขาวก็เช่นกัน แต่มาตรา ๗๑ วรรคแรก ยกเว้นโทษ ให้นางดำ กรณีเช่นนี้ ต้องพิจารณามาตรา ๘๙ เพราะมีผู้กระทำผิดคนอื่นเข้ามาเป็นตัวการด้วย ซึ่ง**ความเป็นสามีภริยาเป็นเหตุส่วนตัว** ดังนั้นการที่นางดำได้รับยกเว้นโทษ จึงไม่มีผลถึงนายขาวซึ่งเป็นคนอื่น

เหตุส่วนตัว เหตุลักษณะคดี มาตรา ๘๙

- เหตุส่วนตัว หมายถึงเหตุเฉพาะตัวของผู้กระทำความผิด (personal characteristics)
- เช่น ความเป็นสามีภริยา (ฎ.๒๒๑/๒๕๒๘) ความเป็นญาติ ตามมาตรา ๗/๑ วรรคสอง เด็กอ่อนอายุ ตามมาตรา ๗/๓, ๗/๔ บันดาลโทษะ ตามมาตรา ๗/๒ (ฎ.๘๖๓/๒๕๐๒) วิกลจริตหรือมึนเมา ตามมาตรา ๖๕, ๖๖ การกระทำความผิดด้วยความจำเป็น ตามมาตรา ๖๗ (๑) การกลับใจ ตามมาตรา ๘๒ การขัดขวาง ตามมาตรา ๘๘ การกระทำต่อบุพการี ความเป็นลูกจ้าง ตามมาตรา ๓๓๕ (๑๑) (ฎ.๕๙๘๐-๕๙๘๑/๒๕๓๙) เหตุเพิ่มโทษเพราะการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ แก่ผู้สืบสันดาน ตามมาตรา ๒๙๕

เหตุส่วนตัว เหตุลักษณะคดี มาตรา ๘๙

- **เหตุลักษณะคดี** (circumstances relating to the nature of the offence) คือ เหตุที่เกี่ยวข้องกับความผิด เช่น ความผิดไม่สำเร็จ ตามมาตรา ๘๐ ความผิดไม่สามารถบรรลุผลได้อย่างแน่แท้ ตามมาตรา ๘๑ พยายามทำแท้ง ตามมาตรา ๓๐๑ หรือมาตรา ๓๐๒ วรรคแรก พยายามกระทำความผิดลหุโทษ

จบการบรรยายเนติบัณฑิต วิชากฎหมายอาญา (มาตรา ๕๙-๑๐๖) ภาคคำ

“ขอให้นักศึกษาทุกท่านประสบความสำเร็จในการสอบเนติบัณฑิตและการสอบทุก ๆ สนาม รวมทั้งในการประกอบวิชาชีพนักกฎหมาย อีกทั้งขอให้ทุกท่านเป็นนักกฎหมายที่ดี ทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมและวงการกฎหมาย”

อาจารย์รวินท์ ชัยภักดิ์